

Europa, ver-van-het-bed-show voor zorginstellingen?

Helaas niet. Zoals voor zoveel beleidsterreinen geldt dat de Europese Unie (hierna: EU) grote invloed heeft op de inrichting van het nationale belastingstelsel. Allerlei fiscale regelingen hebben hun bestaansrecht direct of indirect te danken aan EU-wetgeving. Zo zijn op last van de EU in 2016 bijvoorbeeld diverse overheidslichamen vennootschapsbelastingplichtig geworden. Ook wordt de Nederlandse fiscale wetgeving voortdurend getoetst aan de EU-rechtelijke principes zoals het vrije verkeer van kapitaal, arbeid, goederen en diensten. Het Europese Hof van Justitie in Luxemburg heeft daarbij het laatste woord. Voor zorginstellingen leidt dit soms tot onzekerheid of hogere belastingen, maar in enkele gevallen brengt het ook voordelen met zich mee. In dit artikel gaan wij in op enkele fiscale thema's die relevant zijn voor zorginstellingen en waarvan de impact van de EU duidelijk merkbaar is.

Zorgvrijstelling vennootschapsbelasting en (verboden) staatssteun

In Nederland kennen we voor de vennootschapsbelasting een bepaling die zorginstellingen onder voorwaarden vrijstelt van vennootschapsbelasting, de zogenoemde zorgvrijstelling. De bepaling stamt uit de tijd dat de inrichting van de zorg en de financiering daarvan, vrij overzichtelijk was ingericht. De bepaling kent verouderde begrippen, zoals verwijzingen naar wezen (in die tijd bestonden er nog weeshuizen). De vrijstelling sluit niet meer aan op de ontwikkelingen die zich in de zorgsector hebben voor gedaan. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid over de toepasbaarheid van de zorgvrijstelling op sommige activiteiten van instellingen, zoals bijvoorbeeld bij bepaalde jeugdzorgactiviteiten.

Zorginstellingen hebben behoefte aan een duidelijkere (en wellicht ruimere) vrijstelling die beter aansluit bij het huidige praktijk. Dit is makkelijker gezegd dan gedaan, want onder toezicht van Brussel kan zij kaders stellen waarbinnen gehandeld dient te worden. De EU verlangt namelijk gelijke concurrentievoorwaarden voor alle ondernemingen op de interne markt. Nu voor sommige vormen van zorg ook sprake is van commerciële aanbieders die vanwege hun winstoogmerk niet in aanmerking komen voor de zorgvrijstelling, kan het verschil in fiscale posities zorgen voor concurrentievervalsingen. Dat zou kunnen leiden tot staatssteundiscussies.

Ingeval de zorgvrijstelling wordt aangepast, dan zal Nederland de nieuwe regeling mogelijk verplicht dienen voor te leggen aan de Europese Commissie. In dat geval is het de vraag of de Europese Commissie het verschil

in behandeling van commerciële en niet-commerciële zorginstellingen nog zal accepteren en wellicht als gevolg daarvan de gehele zorgvrijstelling ter discussie stelt. Dit maakt dat de wetgever terughoudend is met het aanpassen van de verouderde bepaling, ondanks dat partijen wel de behoefte hebben om duidelijkheid te krijgen. Momenteel wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn hiervoor.

Btw-vrijstellingen en Europese harmonisatie

Een andere belasting waar de invloed vanuit de EU sterk aanwezig is, betreft de btw. De btw is namelijk op EU-niveau geregeld in de Btw-richtlijn. Lidstaten dienen de bepalingen in de btw-richtlijn te implementeren in de nationale wet. De concrete invulling van een aantal bepalingen wordt in voorkomende gevallen overgelaten aan de lidstaten en dit zorgt regelmatig voor discussies. Een voorbeeld hiervan is de medische btw-vrijstelling.

In de btw-richtlijn is een vrijstelling opgenomen voor medische verzorging in het kader van de uitoefening van (para)medische beroepen. Lidstaten hebben de vrijheid om in de nationale wet te omschrijven welke (para)medische beroepen onder deze vrijstelling vallen. Nederland sluit hiervoor aan bij de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG). Wanneer het BIG-poortje genomen was, kon een betreffende BIG'er al zijn (medische) diensten btw-vrijgesteld aanbieden. Of de medische diensten onder het deskundigheidsgebied van de beroepsoefenaar vielen leek in eerste instantie niet ter zake te doen. Toen – op basis van een arrest van het Europese Hof van Justitie – een fysiotherapeut ook stoorvelddiagnostiek btw-vrijgesteld

Het Europese Hof van Justitie Luxemburg

kon aanbieden, hoewel hij hiervoor geen specifieke BIG-opleiding had gehad, is de vrijstelling in de Nederlandse wet ingeperkt. De vrijstelling kan alleen nog worden toegepast voor medische diensten die tot het deskundigheidsgebied van de BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaar behoren. Dit leidde opnieuw tot discussie: wordt de vrijstelling nu niet té beperkt toegepast en worden daarmee gelijke gevallen voor de btw toch anders behandeld?

Inmiddels is de toepassing van de vrijstelling weer enigszins verruimd. Zo kunnen beroepsbeoefenaren (ook niet-BIG-ers) op basis van een besluit van de staatssecretaris onder voorwaarden toch de vrijstelling toepassen wanneer sprake is van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau als dat van een BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaar.

Al met al blijven de ontwikkelingen op EU-niveau voortduren en kan één arrest de nationale praktijk voor de btw in een keer op de kop gooien.

Zo zijn er nog tal van voorbeelden te noemen waarbij de btw-richtlijn de Nederlandse wetgeving heeft *over-*

ruled. Dit maakt dat de EU ook via het Hof van Justitie een belangrijke invloed heeft op de nationale btw-regelgeving. Voor de btw geldt dat een instelling een beroep kan doen op de voor haar meest voordelige interpretatie (van ofwel de nationale wet ofwel de btw-richtlijn). Dit is een voordelig effect. De Belastingdienst heeft deze mogelijkheid niet en dient zich aan de Nederlandse wet en haar beleid te houden.

Transfer pricing / onderlinge verrekenprijzen

Transfer pricing is nog zo'n voorbeeld waarbij internationale regels doorwerken naar binnenlandse situaties. Deze regels zijn in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat multinationals de juiste hoeveelheid belasting betalen in de verschillende landen waar ze actief zijn. Echter deze regels zijn net zo zeer van toepassing op Nederlandse zorginstellingen die geen voet over de grens zetten.

Het uitgangspunt van de regels over verrekenprijzen is dat verbonden partijen op zakelijke basis met elkaar dienen te handelen. Voor die onderlinge transacties of diensten zal bepaald èn onderbouwd dienen te worden wat